పోలిగాడి చావు

ఆ ఇంట్లో అందరూ లజ్జుగిజ్జు లాడిపోతున్నారు. కాలు, చెయ్యి ఆడ్డంలేదు. నోటి మాట రావడంలేదు. ఏం చేయాలో ఎవ్వరికీ ఇదమిద్ధం కావడం లేదు. ఏదన్నా చెయ్యాలనుకున్నా అది సమయం కాదు. పైగా పరిస్థితులు వేరేగా ఉన్నాయి.

అందరూ మంచం చుట్టూ చేరారు. మంచం మీద పోలిగాడి శవముంది. అసలు అది శవంలా లేదు. పోలిగాడు గురక పెట్టి నిదురపోతున్నట్టుగానే ఉంది. కాని పోలిగాడు ఇందాకే చటపటలాడి, కాళ్లూ చేతులూ తన్నుకుని చనిపోయాడు.

పోలిగాడి చిన్నకొడుకయితే. బిక్కచచ్చిపోయాడు. చిన్నకూతురు జడిసిపోయి తల్లిని చుట్టేసుకుంది. గుంట ఎంతలా జడుసుకుందో గాని గుడ్లు తేలేసింది. ముఖాన రెండు నీళ్ళు పోస్తే లెగిసింది. నడిపోడి కళ్ళు ఏడుస్తున్నాయి. గొంతులో మాత్రం శబ్దం లేదు. పెద్దోడి కంట్లో ఒక్క నీటి చుక్కా లేదు. మనిషి మాత్రం ఏదో ఆలోచనలో పడినట్టున్నాడు.

పోలిగాడి పెళ్ళానికి నిండారా ఏడవాలని ఉంది. గుండెల్లోంచి తన్నుకొచ్చిన దుఃఖం కక్కేయాలనే ఉంది. ''నాన్నీకే మన్నేయం సేసినాను. నన్నొదిలిపోయావు? ఈ పిల్లల్ని సంసారాన్ని అన్నిటినీ వదిలెల్లిపోడానికి నీకు మన సెలాగొప్పిందయ్యా? అడికిది దరమం కాదు. నా రాజుని నాక్కాకుండా సేసినోడికి'' అని రాగం తీస్తూ, వర్ణిస్తూ తల నేలకేసి బాదుకుని ఊరంతా వినబడేలా ఏడ్చేదే. కాని ఏడవటంలేదు. ఏడుపు ఆపుకోవడానికి

గొంతు పిసుక్కుంది. నోట్లో పైట కుక్కుకుంది.

'' ఏడిసావా పీక పిసికి సంపేత్తాను, లమ్డీ కూతురా!'' పెద్దకొడుకు తల్లిని తాటించాడు.

'' ఇంట్లో ఎవుడు గాని ఏడ్చినాడో కత్తెట్టుకు నరికేత్తాను. జాగర్త. కిక్కురుమన్నా రంటే తాటొలిసీగలను. నా సంగతి తెల్దేటి?'' పోలిగాడి పెదబావమరిది అంటె - పోలిగాడి భార్య పెద్దన్న ఇంటందర్నీ హెచ్చరించాడు.

అందుకే శవం ఇల్లు వదిలి కాష్టానికి తీసుకెళ్లకముందే, శవాన్ని తగులబెట్టాక నెలకొన్న వాతావరణం ఆ ఇంటినిండా అలుముకుంది. అసలు ఇల్లు ఇన్నాల్టి కంటె చాలా నిసంకుడుగా ఉంది.

పోలిగాడి నోటిమీదా, ముక్కు రంధ్రాల మీదా ఈగలు వాలి అటూ ఇటూ ఎగురుతున్నాయి. నడిపి కొడుకు తువ్వాల్తో వాటిని అదిరాడు.

పోలిగాడి పెళ్ళాం సీతాలు ఆపుకోలేకపోయిందేమో ''అమ్మో'' అని గుండెలు బాదుకోబోయింది.

కాని అవకాశం ఆమెకీయలేదు. దాని అన్నా కొడుకూ కలిసి. పెద్దకొడుకు తల్లి జుత్తు పట్టుకొని అతాలించిబోయాడు - ''వద్దురో రన్న వద్దురా! దా న్నొదిలీరా! అదసలే అయ్య సచ్చి కొయ్యబారిపోనాది?'' ఎంతో బతిమలాడాడు నడిపోడు. అప్పుడు గాని పెద్దోడు జుత్తొదల్లేదు.

'' ఏనికే వద్దంతే ఏడుస్తావు? ఏటికే! అలుసెప్పినట్టినే!'' నడిపోడు తల్లిని సముదాయించాడు.

''నువ్వూరుకోరా! నా నేటి సేసినాను. నాపెనిమిటి పోతే ఏడుపెలాగాపుకోగలన్రా! ఏ ఆడదానికీ ఇది రాకూడదురో దేముడో!'' ఎంత నెమ్మదిగా మాట్లాడినా సీతాలు గొంతు పెద్దది. ఆమాటలు పెద్దగానే వినిపించాయి.

''మెల్లిక మాట్లాడంతే ఇనపడదే! వెనికి సెపుతున్నామో ఇను! నీకే నేటి దుఃఖం? మాకు పోలిగాడంటే పేణమేనే! అభిమానమేనే! ఆడు మీన మద్దిన ఇకన ఉండడంటేనే... తల్సుకుంటే గుండె సెరువైపోతన్నాది వల్లకోయే'' అని చెపుతున్న సీతాలన్న సిమ్మాద్రి గొంతూ బాధతో నిండిపోయి బరువెక్కిపోయింది. అంతమనిషికీ ఏడుపొస్తోంది. కళ్ళు రెండూ పంచెతో తుడుసుకున్నాడు.

'' ఏట్రా మావా! అందరికి సెప్పి నీవే ఇలాగయితెలగ?'' ప్రశ్నించాడు పోలిగాడి పెద్దకొడుకు.

'' నేదు, నేదు గాని... నువ్వెళ్లి ఆ మారన్ననీ, కొండయ్యనీ పిలుసుకొచ్చి రారే! ఎళ్లు జాకర్త! విషయం పొక్కనీకు. ముఖమాతువ్వాల్తో తుడుసుకొని ఎళ్లు. ఎళ్లి బేగి పొర్రామీ!'' చెప్పాడు సిమ్మాద్రి.

పోలిగాడి పెద్దకొడుకు లుంగీ, బనీనుతో తువ్వాలు భుజం మీద వేసుకుని ''మావా, జాకర్తరా! అమ్మానువ్వేడకే? ఒరే తవిటిగా! అమ్మని సూడ్రా! ఎవులయినా రాగ(లు, తలుపు గడెయ్యండి'' చెప్పి వెళ్లాడు.

తవిటయ్య అన్న వెళ్లగానే తలుపు దగ్గరగా వేసి, చిన్నగా గడియపెట్టి మంచం దగ్గరకు వచ్చాడు.

కొంచెంసేపు నిశ్శబ్దం.

ఆ సమయంలో ఆ నిశ్శబ్దం భరించవల్లకానట్టుగా ఉంది.

సీతాలు తట్టుకోలేకపోయి పోలిగాడి శవం మీద పడిపోయి ఒళ్లంతా తడిమీసింది. బుగ్గలు ముద్దెట్టుకుంది. ఆప్యాయం, ప్రేమ, అనురాగం అన్నిటికీ మించి అనంతమైన బాంధవ్యం ఆ స్పర్శలో నిబిడీకృతమై ఉంది.

సీతాలు చేష్టలు చూసి చెట్టంత సివన్నాద్రి నీరుగారిపోయాడు. చెల్లెల్ని ఆపలేకపోయాడు. అయినా సీతాలు మౌనంగా రోదిస్తోంది.

'' అమ్మా! ఏడకే! ''అని చిన్న కూతురు ఏడుస్తూంటే, పిల్లల్ని చూసిన సీతాలుకి జాలిగా అనిపించింది. తన పిల్లలు దిక్కులేనోళ్లలాగా కనిపించారు. ఆకలికి అడుక్కునేవాళ్లలాగా కనిపించారు. అంతే, కూతుర్నీ, కొడుకునీ గుండెల కదుముకుంది.

'' ఆన్నొచ్చి అందర్నీ కొట్టీగల్డు ఏడొద్దు! '' భయాన్ని వెళ్లగక్కాడు పదేళ్ల చిన్నకొడుకు. అసలు ఏడిస్తే అన్న ఎందుకు తంతామన్నాడో ఆడికీ, చిన్నదానికీ ఎంత ఆలోచించినా అర్థం కావడంలేదు. సీతాలుకీ అలానే ఉంది. ' దాంది మొద్దు బుర్ర ' అని ఏ విషయమూ, ఎందుకూ అన్నది చెప్పలేదు.

కళ్లు తుడుచుకుంది. కాని నిష్ప్రయోజనమని సీతాలుకీ తెలుసు. కళ్లు ఊటబావుల్లా ఉన్నాయి.

సీతాలు కళ్ల ముందు పోలిగాడు మెదిలాడు. పెళ్లయాసరికి పోలిగాడికి ఇంకా నిండారా మీసం రాలేదు. ' అసలు పంచి కట్టుకోడమే తెలీదుగొరకడికి ' అని ముసలమ్మ అనేది. అటువంటోడు పెళ్లయ్యాకే కండగట్టినాడని ఊరంతా అనేది. సంవత్సరం తిరక్కముందే తొలుసూరు మగపిల్లడ్ని కంటే అందరూ ' అదృష్టవంతులు ' అని పోలిగాడ్ని పొగిడితే ఎంత పొంగిపోయాడు? సిగ్గయినా లేకుండా సిన్న పిల్లలా ఎత్తుకుని, ' సీతాలు సింగారం! మా లచ్చి బంగారం! ' అని కళ్ళు తిరిగిపోయేలా తిప్పేశాడు. ఎంత బలమని?

పుట్టెడు బియ్యం ఒక్కడూ అవలీలగా భుజం మీద వేసుకుండేవాడు. రెండో కానుపుకయితే వంటా అదీ అన్నీ ఆడే ఆడదాన్లా చేసేవోడు. అలాటిది ఆరుగురు పిల్లల్ని కనీసరికి ఎంత మార్పు తీసుకొచ్చిందీ జీవితం! ఆర్థికంగా చితికిపోయాడు. బాగార్లు (అన్నదమ్ములు) దిబ్బుయిపోయిన బాగార్లు ఆస్తుల కోసం తన్నుకొని కోర్టులకు

ఒప్పజెప్పేసినారు. ఉన్న కొద్ది ఆస్తీ, ఆడి జిమ్మపడిపోనూ, ఆ మామ గండడు తాగేసి తగలబెట్టేడు. ఆరుగురు పిల్లల్ని సంసారాన్నీ లాక్కొస్తూ ఒక పిల్లకి పెళ్లి సేసినాడు. అంతలోనే భగవంతుడు సిన్నసూపు సూసినాడు. లేపోతే రాయిలాంటి మనిషి ఏది తిన్నా అరాయించుకున్న మనిషి అలాటిది. ఆడి కడుపులో కాయవడమేటి ... అది పెరిగిపోడమేటి?

'' ఓరన్న ఆపరేసను సేసుంటేఁ ఎలగొచ్చున్నో...'' ఆలోచనల నుండి.

సిమ్మాద్రికి ఏమని సమాధానం చెప్పాలో తెలియలేదు. ఎలా చెప్పాలో అంతకన్నా గురి కావడం లేదు.

' ఓ అయిదు వేల్రూపాయలుంటే... పట్నం తీసుకెళ్లుంటే మనిషి తప్పకుండా దక్కీవోడో, కాని అయిగు వేలంటేటి మాటలా? గుంటలు బిళ్ల కొనుకుంతామని గోలసేత్తే సేతిలో అయిదు పైసాలు లేక ఒక్కోపాలి నానా జెంజాటు పడిపోనాం కదా... జబ్బులు అందరికీ రావచ్చు, కాని అవి పోడాకి డబ్బులే అందరికాడ ఉండవు...' అని మనసులోనే అనుకున్నాడు సిమ్మాద్రి. పైకి మాత్రం... '' దేవుడి రాత తప్పదు కదా...'' అన్నాడు. కర్మ పేరు చెప్పి దేవుడి మీదకి నెట్టేసి అసత్యమాడుతున్నాడని సిమ్మాద్రికే కాదు - సీతాలుకూ తెలుసు.

ఇంతలో తలుపు చప్పుడయింది.

భయం భయంగానే 'ఎవరూ? ' కేకేసాడు సిమ్మాద్రి తలుపు తీయకుండానే.

'' ఓరన్నా నీన్నా దాలమ్మను... మా తోటి కోడలు పనిలోకి రాదేటి?'' గొంతుపెంచింది అవతలి నుండి దాలమ్మ.

''...పనిలో కెళ్ళి పోయినట్టుందే...'' అంతకన్నా ఏమి సమాధాన మివ్వాలో తోచలేదు సిమ్మాద్రికి.

'' గుడిసేటు ధాయి సెప్పకుండా పోనాది. నాను బుగతోరు గాఁవు తీతకెళ్తన్నాను వస్తాన్నయ్యా...'' అంది దాలమ్మ వెళ్ళిపోతూ.

'' అమ్మయ్య...'' అనుకున్నాడు సిమ్మాద్రి.

'' అన్నా... శవాన్నింటేట్టుకొని ఏట్రిది?'' దుఃఖం గొంతుతో అడిగింది సీతాలు.

ఎలా చెపితే సీతాలు చెవికెక్కుతుందో ఆలోచిస్తున్నాడు సిమ్మాద్రి.

'' ఓరన్నా పెద్దానికి కబురు ఎట్రా... నడిపిదీ అక్కడే వుంది. ఇద్దరూ ఆలయ్యని ఆఖరిసారి సూత్తారు...'' సీతాలు మొత్తుకుంది.

''కబురు పంపించినాన్లే...'' చెప్పాడు సిమ్మాద్రి. అది అబద్ధమని సిమ్మాద్రికే కాదు. సీతాలుకీ తెలుసు. నిన్న రాత్రి నుండి ఇక్కడి నుండి గడపలో అయినా అడుగెట్టని అన్న... కబురంపించాడంటే అది ఖచ్చితంగా అబద్ధమని ఆమె నిర్ధారించుకుంది.

ఇంతలో తలుపు చప్పుడయింది.

'' ఎవరూ...?'' ఈ సారి తవిటయ్య తలుపు తియ్యకుండానే అడిగాడు. ''నేన్రా తవిటీ..'' ఆ గొంతు పెద్దన్నదని విని తలుపు గడియ తీశాడు నడిపోడు. వెంటనే పోలిగాడితో పనిచేసే సూరన్న కొండయ్య అన్నతో పాటే ఇంట్లోకి గబగబా చొరబడి పోయారు.

వాళ్లని చూస్తూనే మరింత ఏడవబోయింది సీతాలు. కాని నోరు మూసేశాడు పెద్ద కొడుకు. కాస్సేపయితే ఊపిరాడలేదు. ''ముష్టి గులామా... దొంగలంజికొడకా నీకేటి పిచ్చి పట్టిందిరా...'' పిచ్చి దానిలా కొడుకుని పట్టుకొని ఊగిపోయింది. సీతాలు.

''రాయప్పా... రాయే... సెపుతాన్రా...'' అంటూ సూరన్న, కొండయ్య సీతాల్ని వంటగదిలోకి తీసుకెళ్లారు. ఎలా చెప్పాలో వారికి చేతనవలేదు. కాని వారి మాటలు చూస్తుంటే వాళ్లందరికీ పిచ్చి పట్టినట్లుగానే ఉంది సీతాలుకి. చిన్న కొడుకూ, చిన్న కూతురు సీతాలు కొంగున చేరారు.

''పిల్లలు జడుసుకుంతారు...'' వాళ్ల సమాధానం సీతాలుకి నచ్చలేదు. ఏడ్చింది. ఏడ్చి సొమ్మసిల్లి పడిపోయింది.

చేయగలిగిందేమీ లేదన్నట్టుగా సీతాలు వంక జాలిగా చూసివంటగది తలుపు దగ్గరకు వేసి, మంచం దగ్గరకు వచ్చారు సూరన్న, కొండయ్యలు.

'' ఏట్రయ్యా సిమ్మాద్రి...?'' ప్రారంభించేడు సూరన్న.

'' ఏటంతేటి... పోలిగాడు సేన అల్లర పెట్టెనాడు. సచ్చినోడు రాత్రికాడ సచ్చిపోయినా బాగున్ను...'' అన్నాడు సిమాద్రి.

'' ఇపుడు తెల్లారి గట్ల సచ్చిపోడంకాదుగానీ... ఎవుడికి సచ్చిపోయినట్టు తెలిసినా ఊరంతా పాకేత్తాది.. మనపదకం బెడిసి కొట్టేద్ది, రాత్రయితే గాని ఏది సెయ్యలేం...'' కొండయ్య అన్నాడు.

'' ఒరే శవ మిక్కడుంటే వచ్చిపోయినోల్తో పెద్ద బాదొచ్చి పడిపోద్ది... ఆ కొట్టు గదిలో అయ్యని (శవం) తీసికెళ్లి పడేరా...'' చెప్పాడు సూరన్న.

నడిపోడు తవిటయ్యకీ ఏదేదో అర్థమౌతోంది.

''వాసనొచ్చీదా రోజంతా ఉంటే...'' సిమ్మాద్రి ప్రశ్నించాడు.

''రోజంతా ఏనికి? సీకటి పడేదాక సేనలే...'' అన్నాడు సూరన్న.

'' అంతక్కాపోతే పావలా గుగ్గిలము, ఓ కట్ట ఊదొత్తులు తెచ్చీసినారంటే అవన్నీ ముట్టించీసి కొట్టుగది తలుపు లేసిస్తే వాసనెటూపోదు...'' కొండయ్య తన ఆలోచనని చెప్పాడు.

''అలాగే గబీల్నెట్టుకొద్దాం...'' అన్నాడు పోలిగాడి పెద్దకొడుకు.

'' ఒరే పెద్దోడా కొట్టుగదిలో సాపమీదేసీరా...'' చెప్పాడు సూరన్న. ఆ మాటతో కొట్టు తలుపు తెరచి చాప సర్దాడు సిమ్మాద్రి.

పోలిగాడి శవాన్ని పెద్ద కొడుకు బలంగా ఎత్తాడు, కాని మనిషి వేళాడబడి పోతున్నాడు. అనుకున్నట్టు సులాపనగా లేదది. భారంగానే ఉంది. కాస్తంత కష్టమనిపించింది. కొండయ్య తోడు పట్టాడు. కోట్లో పోలిగాడి శవాన్ని పడుకోబెట్టి గోని సంచులు కప్పారు.

'' మీ డూటీ వోలుకెవరికి సెప్పావా?'' సిమ్మాద్రి అడిగాడు.

''మా తోటి గేంగీమెన్లు మరిద్దరికే సెప్పినాను. వాళ్ళు మనోళ్ళే, సాయంసేత్తారు... బయం లేదులే...'' నమ్మకంగా అన్నాడు సూరన్న.

''డూటీలో పచ్చిపోతే డబ్బొ... కొడుకెవడికో ఉజ్జోగమూ వస్తాది. అదీ రెల్వేరుజ్జోగం. సదువు లేదు గాని మాబాగుంటాది...'' తనెంతో సుఖపడిపోతున్నట్టు అన్నాడు కొండయ్య.

'' ఆఫీసరు బాఁవు మంచోడయి సరిపోయింది. పోలిగాడు వంట్లో బాగోలేక వెళ్ళకపోయినా కొడుకు తవిటయ్య అడొంతు ఎల్లోడు. ఎల్తన్నాడు...మస్తరి పడిపోతంది... ఆ ఆఫీసరు బాఁవుకి దండమెట్టాల. అయినా ఈ ఎండకాలంలో అదీ రైలు కమ్మీలంట రాళ్ల మీద నడుసుకొని ఎవుడు సెకింగుకి వత్తాడు?'' అన్నాడు కొండయ్య.

''పగలందరూ సూత్తారు గానీ ఇపుడు కుదర్దు. రేపు తెలారే సరికల్లా అంటే రాత్రపుడు రైలు కమ్మీలు మీద పడిస్తే ఏ బండి కిందో శవం ముక్కలైపోతాది. తెల్లారి అందరూ సూస్తారు. కాని డూటీ ఎక్కాకే బండి కుమ్మీసిందని మీ డూటీ వోళ్లూ, మీరూ అనీయండి... పట్టాల ఇనపబద్దీలు కొడుతూ, బోల్టులు బిగిస్తావుంటే ట్రైను వచ్చీ సరికే దాటబోయాడు పట్టాలు... కాని దొరికిపోండు అని కప్పి సెప్పాల మీరు... జాకర్తమీ...'' సిమ్మాద్రి నిదానంగా చెపుతున్నాడు.

కాని సొమ్మసిల్లి పోయిన సీతాలు ముఖం మీద చిన్న కొడుకు, కూతురూ వంటగదిలో నీళ్లు చల్లి తట్టి లేపి స్పృహలోకి తెప్పించారు. ఆమె ఈ మాటలు చాలా వరకు వింది. పూర్తిగా అర్థమైపోయింది. అందుకే సిమ్మాద్రి మాటలు పూర్తికాక ముందే సిమ్మాద్రి మీద వురిమి పడింది. మెడ మీద వేసుకున్న తువ్వాలుఞు లాగింది. పైజమా చింపీసింది, గోళ్లతో రక్కింది.

'' నామొగుడి శవం ముక్కలయితే నాను సయించలేను. డబ్బు కోసం బరాయించలేను. ఆలిచ్చిన వుజ్జోగమూ వద్దు. డాకటర్లు ఆ తర్వాత నామొగుడ్ని కత్తులతో కండకండలు కోత్తే, ఆ తర్వాత పారేసిన డొక్కుని దహనం సేత్తే ఆడికి పై కెళ్లాక ఏటి ముక్తుంతాది? తర్వాత పోలీసోళ్లు...!'' గట్టిగా అరుస్తోంది సీతాలు.

'' ఓ లమ్మా, ఊరుకోయే నీకు తెల్దు!'' పెద్దకొడుకు తల్లిని అనబోయాడు.

'' ఏట్రా తెల్దు, ముష్టి గండా!'' పెద్ద కేకలు పెడుతూ పెనుగాలిలా ఊగిపోతూ ఉధృతమైన సీతాల్ని ఆపడం కష్టమయింది. చెపితే వినేటట్టు లేదు. ఇరుగూ పొరుగూ

వచ్చేటట్టు ఉన్నారు. అటు తర్వాత గుట్టు రట్టు అయ్యేటట్టుగానే ఉంది.

అంతే! ముందూ, వెనుకా చూడకుండా దబడదబడ రెండు సుట్లు దెబ్బలు వేసాడు పెద్దాడు. ''అమ్మో! బాబో య్!'' అరచింది సీతాలు. ఇక తట్టుకోలేకపోయాడు అంతే! బలంగా తన అరచేతిని బిగించి తల్లి గూబ పగులగొట్టాడు. ఆ దెబ్బకు అలాగే పడిపోయిందా తల్లి.

' సచ్చిపోయిందేమో' అనుమానంతో నిలువెల్లా వణికిపోయాడు తవిటిగాడు. పెద్దోడు కూడా బయపడ్డాడు. చిన్న పిల్ల లిద్దరూ ఏడుపందుకున్నారు.

''నోర్మయ్యండ్రా!'' కేకలేస్తూ లేచాడు సిమ్మాద్రి.

నోరు తెరిస్తే తంతాడని ఏడుపు ఆపుకోవాలని ప్రయత్నిస్తున్నా వాళ్ల వల్ల కావడంలేదు.

ఇంతలో ఇరుగూ పొరుగూ వచ్చారు. తవిటిగాడు తల్లి తలని ఒడిలోకి తీసుకున్నాడు. పెద్ద కొడుకు గబగబా వెళ్లి మంచినీళ్లు చెంబుతో తీసుకువచ్చి ముఖం మీద చల్లి, తుడిచాడు. గొంతులో నీళ్లు పోశాడు. విసనకర్రతో విసిరాడు. చాలాసేపటికి అన్ని ఉపచర్యలకి తెలివి వచ్చింది. కొడుకు వేపు చూసింది. పెద్దకొడుకు గొంతులో నీళ్లు పోయబోయాడు. కాని పెదవి తెరవలేదు. అసహ్యంగా, అసహనంగా చూసింది. కాని పెద్దకొడుకుతోపాటు తవిటిగాడు, చిన్న పిల్ల లిద్దరి కళ్లలో నీటి పొర చూసి తనూ నీరులాగా కరిగిపోయింది. కొడుకిచ్చిన నీళ్లు తాగింది.

'' ఏటయ్యింది రోరయ్యా! ఏట్రా!'' అడిగింది పొరుగింటి సూబద్రమ్మ.

'' ఎవర్రా కొట్టినోళ్లు? జిమ్మలు బడిపోతే అంత గుమాయించిపోయినట్టు ఆడదాని మీద సెయ్యి సేసుకుంతారర్రా! మీ సేతు లిరిగిపోను!'' తిట్టిపోసింది పెరట్లో ఉన్న ముసల్ది.

ఇంట్లో జనం మూగిపోతున్నారు. పరిస్థితి విషమిస్తోంది.

'' ఏమీ లేదమ్మా! ఇంటి గొడవలు,'' సూరన్న తడబడ్డాడు.

'' పోలిగాడు... మరి వంట్లో బాగోపోయినా పనిలో కెళ్తానని ఎళ్లిపోనాడు. వంట్లో బాగోనేదు కదా వద్దంది సీతాలు. ఆడినిపించుకోలేదు. మందులు మాకులు తరువా తెట్టడం నా వల్ల కాదని తిట్టి పోసింది మా సెల్లిలు. అంతే రెండు బాదీసి మరీ డూటీ కెలిపోండు. అలాటి మనుసుల్తోటి ఏటి పడతాము!'' మాట లల్లుతూ సర్దేడు సిమ్మాద్రి.

'' ఇంటింటికీ ఉంది మంటిపొయ్యి! ఎళ్లం డెళ్లం డెహె!'' గదమాయించి అందర్నీ పంపేశారు సూరన్న, కొండయ్యలు.

'సెయ్యి దురుసుతన మని' సచ్చినోడి మీద నింద మోపినందుకు క్షమించమని మనసులోనే అనుకున్నాడు సిమ్మాద్రి.

సీతాలుకి అయోమయంగా ఉంది. అంతకు మించి శక్తి లేక నీరసంగా అచేతనంగా

ఉంది.

' ఇంతొయిసొచ్చినా అదేంమగబుద్ధి' ఒక రిద్దరు పోలిగాడ్ని తిట్టి వెళ్లారు. కొద్ది క్షణాల్లో అందరూ వెళ్లిపోయి నిశ్శబ్దం ఇల్లంతా ఆవరించుకుంది.

సిమ్మాద్రి సీతాలు చేతులు పట్టుకున్నాడు. '' సెల్లెమ్మా! నా నెందుకిదంతా సేత్తున్నాను ఆలోసించు! ఇందులో నాకేటి పైసా వచ్చింది నేదు. పైగా సొచ్చికాల్లో ఇరుక్కుంతాను. అయినా నీ సంసారం బాగుపడల్ల! నీ బాధ లీడేరిపోవల్ల! అదేనా మాఁవల్లా కోరేది. నాకు నువ్వొకటీ బావొకటేఁ? బావ ఎలాగయినా సొరగానికి ఎల్తాడే!'' దాదాపు ఏడ్చేశాడు.

'' సీతాలమ్మా! ఉన్న సిన్నుజ్జోగం మీద పెద్ద సంసారం లాగనేకే పోలిగాడు ఒకదవ కావాలనే రైలుకింద పడబోనాడు. నాను సత్తే పిల్లలకి ఎవులుకయినా వుజ్జోగం వస్తాది. గవర్నమెంటు పని ఇస్తాది. రేప్పొదున రిటారయితే వచ్చే పించను డబ్బుతో జీవిత మెల్ల దనీవాడు. అప్పులు...వాటి మీద వడ్డీలు. ఇంకిద్ద రాడపిల్లలూ... ఎట్నుంచి పైసా వచ్చిన దారా లేదు. అయితే ఆనాడు ఆడ్ని సావనివ్వకుండా ఎందు కాపినాం?'' ప్రశ్నించాడు కొండయ్య.

'' ఓలప్పా! శవం కొయ్యి నివ్వకుండా అందరితో మాట్లాడే పూచీ మాది. ఆడుజ్జోగం ఆడి కొడుకులకి వచ్చినందుకు ఆడి ఆత్మ సంతోషిత్తాదే.'' సూరన్న ఏదో చెప్తున్నాడు. ఆమె కింకేమీ వినిపించడంలేదు. తలో మాట మాటాడుతున్నారు. జవాబు చెప్పే ఓపిక లేదు. పైగా తన మాట జరగనీరు. ప్రాప్తకం అనుకుంది. అలా అని అణచుకుని తట్టుకోలేకపోతోంది. మొగుణ్ని ముక్కముక్కలుగా కోసేస్తారనే ఆలోచన సీతాల్ని మరింత కుదిపేస్తోంది. వల్లు సచ్చిపోయింది. సెరమ్ము సిల్లులు బడిపోయింది.

''రే తవిటిగా! నీవు పనిలో కెళ్లురా! మే మో రెండు గంటల ఆలసింగా వస్తామని సెప్పు. అలాగే రేపుటి నుండి మీ అయ్యే పనిలోకి వచ్చేస్తానన్నాడని నాను మంత్రాను అని మరిసిపోకుండ మల్లమల్ల సెప్పు! ఎళ్లు ఈ రోజుకి పనిలో కెళ్లు. నోరు జారక!'' సిమ్మాద్రి మామ మాటల్తో తవిటిగాడు తలవంచుకు వెళ్లాడో, లేదో పెద్ద కూతురు తన కొడుకు నెత్తుకొని రెండో కూతురుతో కలసి వచ్చింది.

కూతుర్లిద్దర్నీ చూసి బోరున ఏడ్చింది సీతాలు. కాని పెదవి జారి ఇదీ అని చెప్పలేదు. చిన్న కొడుకూ, కూతురు భయంతో నోళ్లు విప్పనే లేదు. మొత్తానికి ఇంటి వాతావరణంలో మార్పు ప్రస్ఫుటంగా కనిపిస్తోంది.

'' అక్కడ మా అత్తోరింట్ల జగడమాడుకొని రెండ్రోజులుందామని వస్తే ఇక్కడా అక్కడిలాగే ఉంది నాకర్మ!'' అంటూ ఇంటందర్నీ తిట్టిపోసింది పెద్దదాయి.

సీతాలు మనుమడు ''అమ్మా! బువ్వే!'' ఏడు పందుకున్నాడు. వంట గదిలోకి వెళ్లి చూసింది. కుండలన్నీ కాళేసి ఉన్నాయి, '' ఇల్లా, సొసేనమా! ఇంతేలవరకు వంటా గట్రా సేసుకోరా! పోనిగెంజన్నా కాసుకోరా! మీకేటి పట్టేసిందర్రా?'' చిరాకుపడిపోయింది

పెద్దకూతురు.

'' వచ్చిందానివి తిన్నగుండు! మా పరువులు తియ్యక. కంత కూడు వండీ ... అమ్మ కొంట్లోట బోగోలేదు. '' పెద్దన్న అరిచాడు.

'' సరిలే రోరయ్యా! దేశాలు మూసీసొచ్చి నీవూ నీతులు సెప్పడమే'' ఇంకా ఏదో అనబోయింది. కాని, ''నచ్చిమీ వల్లకోయే... ఈపాలికి...'' అని గడ్డాం పట్టుకున్నాడు సిమ్మాద్రి మామ. పెద్దాడ్ని కూడా పెదవి విప్పకుండా వారించాడు.

సీతాలు ఆలోచన అస్పష్టతల నడుమ గిరగిరాలు కొడుతోంది.

కొట్టు గదివైపు ఎవ్వరూ ఎళ్లకుండా ఓ కన్నేసి ఉంచారు కొండయ్య, సూరన్న.

తవిటయ్య పనిలోకి వెళ్లి విషయం చెప్పమన్నట్టుగానే చెప్పాడు. పనిచేస్తున్నాడే గాని ఆలోచనంతా ఇంటి చుట్టూరా తిరుగుతోంది. పిచ్చిగా అనిపిస్తోంది. పని చెయ్యబుద్ధి కావడంలేదు. కాని ఎవరికైనా అనుమాన మొస్తుందేమోనని చేస్తున్నాడు. ఒక రిద్దరు అదే విషయం అడిగారు. ఏమీ లేదన్నాడు. తండ్రిని తలచుకుంటే దుఃఖం వస్తోంది. ఒకప్పుడు తండ్రి వంతు పనిలో కొచ్చినప్పుడు చేతులు పొక్కులు పొక్కాయి. ఇప్పుడు చూసుకున్నాడు. కాని పొక్కులు లేవు. వాటి స్థానంలో కాయలున్నాయి.

తండ్రి తన మీద ఎన్ని ఆశలు పెట్టుకున్నాడు? తన కొచ్చిన జబ్బుకి ఎంతోకాలం బతకనని, కుటుంబం వీధిలో పడుతుందని అన్నయ్యకి అందరి తిండి తినిపించారు. అందొస్తాడని బాగా మేపించారు. వాడు కొవ్వెక్కి ఎవర్తినో లేపుకుపోయాడు. ఆ తర్వాత అది ఇంకొకడ్ని చూసుకోవడంతో చివరికి ఇంటిదారి పట్టాడు. జీవితంతో ఏముందో అనుభవించడానికి అనుకున్నాడు. ఎన్నో పూటలు ఇంట్లో పస్తులు పడి ఉండటం తెలుసు. అందుకే ఇప్పుడు ఆకల్ని తట్టుకోవడం సులువుగానే ఉంది. అయితే మరీ పస్తులు పడి బతకలేమని అయ్యే ఈ పని చెయ్యమని తన మిత్రుల్ని, సిమ్మాద్రి మామను కోరుంటాడు' అనుకున్నాడు తవిటయ్య. మరి పనిచెయ్యలేక ఎవరితో చెప్పకుండా ఇంటికి వచ్చేశాడు.

అక్కనీ, చెల్లెనీ చూశాడు. వారూ వచ్చేసినందుకు గాభరా పడినా, సర్దుకున్నాడు. ఇంట్లో ఏ విషయమూ పొక్కలేదని తీర్మానించుకున్నాడు. అందుకు అక్క అయ్యని గురించి అడగడమే సాక్ష్యం.

పిల్లాడు గోల చేస్తూంటే వాళ్లమ్మ (పెద్దకూతురు) తినిపిస్తోంది. వాడు రెండు ముద్దలు మింగి, తినకుండా ఊసేశాడు. ఆ గిన్నెలో కలిపి చిన్న చెల్లెకీ, తమ్ముడికీ తినమంది. వారు తినలేదు. ఇన్నాళ్లయితే ఆవురావురమని తినేసేవాళ్లు. మరిప్పుడు ఆకలి ఆవురావురమంటున్నా మెతుకుముట్టలేదు. పెద్దదాయే ఆ ముద్ద ఆకలికి నోట్లో వేసుకోబోయింది. కాని ఇంట్లో ఎవ్వరూ తినకపోవడంతో తిట్టుకుంటూ తనూ గిన్నెను పక్కకు తోసేసింది. ఎవరి చర్యా ఆమెకు అంతు పట్టడంలేదు.

అందరూ ఎదురు చూస్తున్నట్టుగానే చీకటిపడింది. నెమ్మదిగానే అయినా పల్లెటూరు

కావడంచేత వేగంగానే ఊరు నిదురపోయింది. అలసి అలసి విశ్రాంతి లేక అర్ధరాత్రయ్యేసరికి చిన్న కూతురూ, చిన్న కొడుకూ, పెద్ద కూతురూ, దాని తరువాత దాయి నిద్రలోకి జారుకున్నారు. పిల్లాడు తల్లి రొమ్ము కరచుకుని ఉన్నాడు. ఇంకా వాడికి ఆకలి తీరినట్టుగా లేదు.

సీతాలు మాత్రం కన్రెప్పలు అసలు మూయడంలేదు.

పోలిగాడ్ని తీసికెళ్లినప్పుడు మళ్లీ సీతాలు ఏడుపందుకుంటే తమ పథకం, ఆశ అంతా నిరాశవుతుంది. ఊరంతా తిట్టిపోస్తుంది. పోని ఒకవేళ గాని అనుకున్నట్టుగానే పని పూర్తి చేసినా రేపు పోస్టుమార్టంలో అనుకూలంగా వస్తుందా? అసలు పోస్టుమార్టందాకా వెళ్లకుండా పని చక్కబెట్టుకోవాలి. అది తరువాత. ముందీపని చేసెయ్యాలి. ఆలోచనలు చిక్కుముడుల్లా ఉండి తెగడంలేదు వాళ్లకి.

పెద్ద కొడుకు పెరటి వైపుగా వెళ్లి పరిస్థితి అంతా చూసి వచ్చాడు. అనుకూలంగానే వుంది. తవిటిగాడ్ని తల్లికి కాపలా ఉంచి, కొట్టు గది నెమ్మదిగా తెరచి పోలిగాడి శవాన్ని మోసుకుపోతున్నారు. మూడు గజాల ముందొకరు, మూడుగజాల వెనుకొకరు. సడయితే చెప్పడానికి గస్తీగా నడుస్తున్నారు. వెన్నెల మంచులాకురుస్తోంది. తుమ్మ చెట్ల అడ్డదారిలో రైలు పట్టాల దగ్గరకు చేరుకున్నారు.

ఇంతలో దూరంగా వెలుతురు టార్చి వేసినట్టు ... ఆ వెలుగు చూసి గతుక్కుమన్నారు. కాని ఆ వెలుతురు దగ్గరవుతూండడంతో రైలొస్తోందని క్షణాల్లో గ్రహించారు. క్షణక్షణానికి రైలే ముందు కొస్తూ వెలుతుర్ని పెంచుతోంది. దగ్గరవుతున్న రైలు చప్పుడును మించి గుండె చప్పుడు ... ఒక్క గడియ ఆలస్యం చెయ్యకుండా నలుగురూ శవాన్ని అమాంతం ఎత్తి పట్టాలపై పడేసినా కంగారు వల్ల విసిరేసినంత చప్పుడయ్యింది. వెనువెంటనే నలుగురూ నాలుగు డొంకల్లో దాక్కున్నారు. వారిలో భయం, బాధ మిళిత మయ్యాయి. వాళ్ల కళ్లు కన్నీటితో తడిశాయి. ఇంతలో రైలు వచ్చింది. పోలిగాడి శరీరం ముక్కలవడం రైలు శబ్దంలో కలసిపోయింది. అంతా క్షణాల్లో జరిగిపోయింది. సీతాలు అడ్డుపడనందుకు తృప్తి! అంతకుమించి ఏదో అసంతృప్తితో వారి గుండెలు నిండిపోగా ఇల్లు చేరుకున్నారు.

తవిటిగాడ్ని పడుకోమని సైగచేస్తూ, తామొచ్చిన అలకిడి కూడా సీతాలుకి తెలియనివ్వలేదు. సిమ్మాద్రి సీతాలుకి కాపలా ఉంటానని మిగతావార్ని రెప్ప వాల్చమన్నాడు. మరెవ్వరికీ నిద్రలు రావడంలేదు. తెలతెలక నవుతుంటే వాళ్ల రెప్పలు భారమయి మూసుకుపోతున్నాయి. వారితోపాటే సిమ్మాద్రికి కూడా.

తెల్లారి రైలు కమ్మీలు దగ్గరికి వెళ్లి జనం గుంపుని ఛేదించుకుని చూశారు. పోలిగాడి శవం పక్కనే సీతాలు శవమున్నూ, రెండు శరీరాలూ ముక్కలైపోయాయి. రక్తం గడ్డకట్టింది. ఈగలు ఝుమ్మని ఎగురుతూ రక్తం రుచి చూస్తున్నాయి.

అంతే! తులుక్కుపడిన సిమ్మాద్రి గతుక్కుమంటూ కూటి రెప్పలోంచి లేచాడు.

చెమటలు పట్టేసింది ఒళ్లంతా మిత్రుల్ని ఆగలేక లేపాడు. సీతాలు ఇంకా అలానే కూర్చుని ఉంది.

తెల్లవారేసరికి యాత్రవుతున్నట్టు జనం గుంపులు గుంపులుగా రైలు కమ్మీల కేసి వస్తూ పోతున్నారు. శవం చుట్టూ మూగిపోయిన జనం పెదవి విరుస్తున్నా అందులో జీవితాన్ని ప్రశ్నించే బాధ ఉంది. కొంతమంది పోలిగాడి శవాన్ని పోల్చారు.

పోలిగాడు రైలుకింద ముక్కలయ్యాడన్న వార్త ఊరంతా గుప్పుమంది. సిమ్మాద్రి, కొండయ్య, సూరన్న అంతా రైలుపట్టాల కేసి పరుగు తీశారు. వారి వెంటే పోలిగాడి పెద్దకొడుకూ, నడిపోడున్నూ.

పోలిగాడి శవం రైలుకింద తల పెట్టినట్టు లేదు. శరీరం నడుం దగ్గరకు తెగి రెండు భాగాలయి ఉంది. రక్తం కూడా గూడు కట్టుకుపోయిందేమో తుళ్లలేదు. తెగిన దగ్గర చిమ్మిన కొద్దిపాటి రక్తమూ ఎర్రగా లేదు. నలుపురంగు కలిసిన ఎరుపులా, బిళ్లల్లా ఉంది. శవం దగ్గర కుళ్లిన వాసన కూడా ముక్కుపుటాల్ని చెదరగొడుతోంది.

''పోలిగాడు రైలుకింద పడి చావలేదు .... ఎవరో చంపేసి పడేసినట్టున్నారు!''

'' అదిగో కంపుసూసినావా, ఎలాగేస్తిందో? ఒక రక్తమూ తుళ్లలేదు, రక్తం రంగు సూడండి! ఎవుడయినా మెడకాయెట్టినట్టు సూసినాం గానీ, నడం కాడకంటే ...''

ఆ మాటలు వింటుంటే సిమ్మాద్రికి, వాడి మిత్రులకు చెమటలు పోశాయి. పెద్దోడి పరిస్థితి అలానే ఉంది.. తవిటిగాడు మరి చూడలేక ఏడ్చుకుంటూ కూలబడిపోతే తెలిసిన వాళ్లెవరో పక్కకు తీసుకెళ్లారు.

'' పెద్దోడా! ముందలెల్లి మీ యమ్మని సూడిమీ! పరిగెట్టెళ్లురా!'' సిమ్మాద్రి అనుమానంతో వణుకుతూ అన్నాడు. మామ మాటతో పెద్దాడు ఇంటివైపు పరుగు పెడుతుంటే అట్నుంచి పరుగుతో సీతాలు దారిలోనే ఎదురయింది.

'' అవ్మా!'' తట్టుకోలేక పెద్దాడు తల్లిని చుట్టేస్తే, ఆమె అలానే నేలన కూలబడిపోయింది.

'' అమ్మా! కక్కుర్తి పడ్డా కడుపు నిండలేదే, అమ్మా!''

పెద్దాడికి పసిపిల్లాడిలా ఏడుపు తప్పితే మరి మాటలు రావడంలేదు.

''నాయనా! నీవు కూడా మాకన్నేయం సెయ్యకురా!'' అంత దుఃఖంలోనూ, వ్యథలోనూ కొడుకు తలని ఒడిలో నిడుకుంది సీతాలు.

రచనాకాలం : ఫిబ్రవరి '92.

ఆంధ్రప్రభ సచిత్ర వారపత్రిక, డిశంబరు 22, 28 - 1993